VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

VÖRÖS LOBOGÓ

AZ RKP ARAD MEGYEI BIZOTTSAGA ÉS A MEGYEI NÉPTANACS LAPJA

XXVI. évfolyam
7929. szám

4 oldal,
30 bani

Péntek,
1970.
szeptember 18.

Nicolae Ceaușescu elvtárs találkozója az elektronikus számítási technika és a gazdasági információs rendszer terén működő szakemberekkel

Nicolae Ceaușescu elvtárs, a Román Kommunista Párt főtitkára csütörtök délelőtt az RKP KB székházában tartott munkatanácskozás keretében találkozott a számitási technika és az automatikus adatfeldolgozás területén működő szakemberekkel — tudósokkal, felsőoktatási tanerőkkel, nagyvállalatok igazgatóival és főmérnökeivel.

Részt vettek Ilie Verdeț, Manea Mănescu elvtársak, valamint egyes gazdasági minisztériumok és központi intezmények vezetői.

A munkatanácskozáson elemezték az elektronikus számitási technika alkalmazásának helyzetét és főbb vonatkozásait a gazdaság vezetési és irányitási tevékenységében, valamint a vállalatok ügyvezetésében.

A tanácskozások keretében megvizsgálták, hogyan valósul meg a nemzetgazdaság számitási berendezésekkel történő felszerelésének az 1967—1970-es időszakra előirányzott programja. Hangsulyozták az információs rendszer gazdasági bevezetéséhez szükséges előfeltételek megteremtésében elért eredményeket. Ismertették, milyen eredményeket értek el eddig az elektronikus számitógépeknek a gazdasági ügyvezetésben történő alkalmazásánál, egyes technológiai folyamatok vezetésében és irányitásában szerzett tapasztalatokat, s ezuton a berendezések intenziv üzemeltetésében, a termelékenység, a termékek minősége, a termelés gazdasági hatékonysága emelése terén elért eredményeket. Ugyanakkor feltártak bizonyos megoldásra váró problémákat az elektronikus számitógépek szélesebb körü felhasználása céljából.

A felszólalók számos javaslatot tettek a modern számitási technikával való dotálás javitására, a munka jobb megszervezésére, a nyilvántartások egyszerüsitését és ésszerüsitését célzó munkálatok meggyorsitására, a matematika és a kibernetika alkalmazásának, az automatikus adatfeldolgozásnak a kiterjesztésére. Megkülönböztetett figyelmet szenteltek a számitási programok kidolgozásának, a meglévő számitógépek teljes kapacitása kihasználásának, a gazdasági tevékenység problémái jobb megoldásának.

A tanácskozáson fontos helyet foglalt el az információs rendszerhez szükséges szakemberek — analizálók, programozók, operatőrök — kiképzésének problémája, s javaslatok hangzottak el arról, hogyan és milyen intézkedésekkel biztositsák a szükséges szakembereket. Feltárták annak jelentőségét és szükségességét, hogy fokozott erőfeszitések történjenek az elektronikus számitógépek és más modern számitási berendezések hazai gyártásának bevezetésére és kifejlesztésére.

A részvevők kifejezésre juttatták azt az elhatározásukat, hogy minden erőfeszitést megtesznek a X. pártkongresszuson kijelölt feladatok megvalósitására a gazdasági információs rendszer tökéletesitése céljából.

A tanácskozás eredményeit összegezve Nicolae Ceaușescu elvtárs elismeréssel szólott azokról az eredményekről, amelyeket az elektronikus számitási technika nemzetgazdaságunkban történő bevezetése és alkalmazása terén értünk el, s kijelölte a jelenlegi és távlati követelményeknek megfelelően az ez irányu tevékenység javitásának és fejlesztésének alapvető célkitüzéseit. A párt főtitkára hangsulyozta annak szükségességét, hogy egységes koncepciót dolgozzanak ki és érvényesitsenek az országos információs és vezetési rendszer megvalósitásában, amely biztositsa a gazdasági tevékenység minden fokozatán az információk és a döntés közötti szerves kapcsolatot. Ugyszintén ajánlotta, hogy a soron következő időszakban gondoskodjanak bizonyos számu erőteljes, a gazdasági egységek szükségleteit azonnal kielégitő területi számitó központok létesitéséről. Ugyanakkor rámutatott, hogy jobban egybe kell hangolni az egész tevékenységet ezen a területen, meg kell teremteni a megfelelő szervezési keretet, amely lehetővé teszi az összes erők összpontositását és ésszerü felhasználását a kitüzött célok megvalósitása érdekében.

A párt főtitkára rámutatott, hogy a hangsulyt elsősorban a termelési folyamat információs rendszerére kell helyezni, arra, hogy a számitógépek és a kibernetika segitségével ténylegesen megoldják a termelő tevékenység tervezésének és vezetésének kérdéseit, a müszaki-anyagi ellátás és a termékeladás kérdéseit. A továbbiakban hangsulyozta, hogy az elektronikus számitógépek segitségével meg kell valósitani néhány fontosabb üzem termelési folyamatának vezetését és teljes ügyvitelét, biztositva megfelelő felszerelésüket, s az elért eredmények alapján rá kell térni kiterjesztésére más vállalatokban is. Nicolae Ceaușescu elvtárs felhivta a figyelmet arra, hogy ebből a célból meg kell tenni a megfelelő előkészitő intézkedéseket. Nagy fontosságot kell tulajdonitani a statisztikának, amelyre elsőrendü feladat hárul az egész nemzetgazdaság információs rendszerének megvalósitásában.

A káderképzés tekintetében Nicolae Ceaușescu elvtárs megjelölt számos intézkedést a szükséges szakemberek további képzésére, a következő években történő számitófelszerelésekkel való ellátás arányában. Ugyanakkor hangsulyozta, hogy a gazdaság, a párt- és az államapparátus felelősségteljes munkaköreiben dolgozó összes kádereknek el kell sajátitaniuk a korszerü információs rendszer alapelemeit, hogy annak előnyeit minél hatékonyabban felhasználhassák a vezetés munkájában. Ugyanakkor rámutatott, hogy mind a számitógépek gyártásában, mind az információs rendszer terén fokozni kell a saját tudományos kutatást, gyorsabban kell alkalmazni a gyakorlatban az elért eredményeket, tanulmányozni és hasznositani kell a fejlett nemzetközi tapasztalatot.

Annak a növekvő szerepnek a fényében, amelyre az információs rendszer hazánk gazdasági haladásának biztositásában szert tesz, a párt főtitkára feladatul tüzte ki, hogy az országos információs és vezetési rendszer megvalósitása céljából dolgozzanak ki programot az 1971—1980-as évtizedre a vállalatok és a számitóközpontok elektronikus gépekkel és felszerelésekkel való ellátására, a szükséges káderek képzésére; az 1971—1975-ös időszakra előirányzott célkitüzések a nemzetgazdaság fejlesztési ötéves terv szerves részét fogják képezni.

Nicolae Ceaușescu elvtárs kifejezte azt a véleményét, hogy hazánkban már megvannak azok a káderek, amelyek biztositani tudják az információs rendszer gyorsabb bevezetését a gazdaságba, hogy a rendelkezésünkre álló összes erőket egyesitve jó feltételek mellett teljesithetjük célkitüzéseinket ezen a tevékenységi területen.

Végül a párt főtitkára kifejezésre juttatta azt a meggyőződését, hogy az információs rendszer szakemberei egész hozzáértésüket és munkaerejüket a rájuk háruló fontos feladatok szolgálatába állitják, hozzájárulva ilymódon a nemzetgazdaság korszerüsitésének általános folyamatához, szocialista hazánk felvirágzásához.

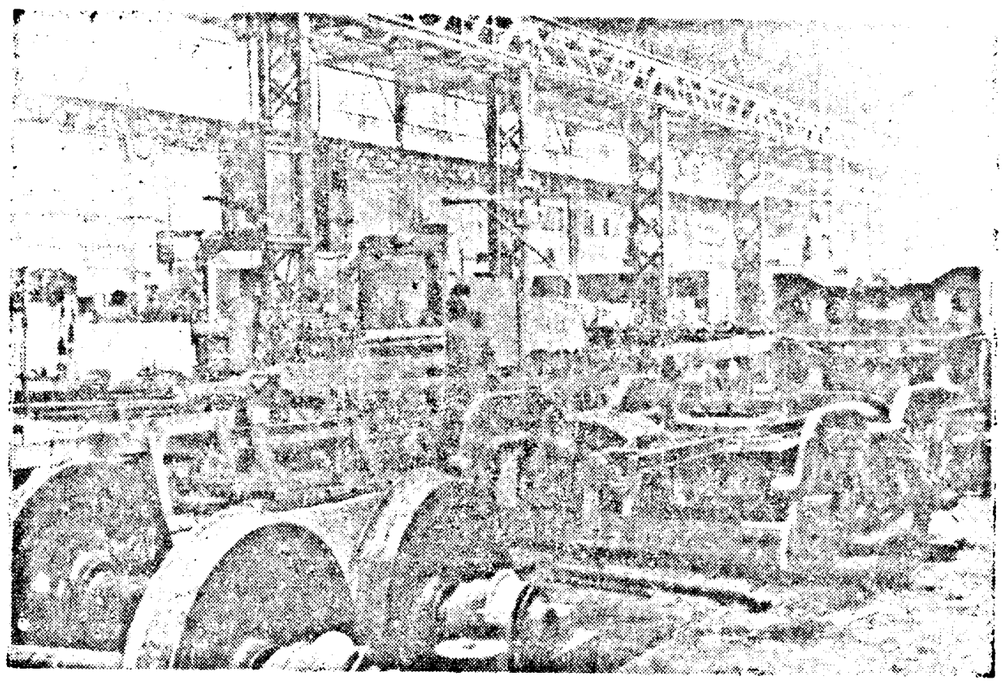

A Vagongyár forgózsámoly részlegén.

ROMÁN-JUGOSZLÁV GAZDASÁGI TÁRGYALÁSOK

Csütörtök délelőtt a Minisztertanácsnál megkezdődtek a tárgyalások Emil Drăgănescu, a Minisztertanács alelnöke, a román—jugoszláv gazdasági együttműködési vegyes bizottság román elnöke és Dusan Gligorjevics, Jugoszlávia SZSZK Szövetségi Végrehajtó Tanácsának tagja, a gazdasági együttműködési vegyes bizottság jugoszláv elnöke között.

Megvizsgálták a bizottság két elnöke között előzőleg kötött megállapodások előirányzatainak teljesitési módját, valamint a gazdasági és müszaki együttműködés és kooperáció uj lehetőségeit. Egyidejüleg megfelelő intézkedéseket határoztak el a megbeszélések tárgyát képező együttműködési és kooperálási akciók valóra váltására.

Mindkét fél kinyilvánitotta azt az óhaját, hogy tovább bővitse ezeken a területeken Románia Szocialista Köztársaság és Jugoszlávia Szövetségi Szocialista Köztársaság kapcsolatait.

A SZÁNTÓFÖLDEKRŐL JELENTIK

■ Az őszi vetések részére megyénk termelőszövetkezeteiben az elmult hét folyamán mintegy 7.347 hektáron hasitottak barázdát az ekék. Igy tehát a bevetendő terület 41 százalékán már elvégezték e fontos alapmüveletet. Ezzel egyidőben a talaj porhanyitása és a magágy előkészitése is folyamatban van. Célszerü lenne meggyorsitani ezt az akciót is, hogy vetésig pihenjen a föld.

■ Nap mint nap nagyobb területen kerül földbe a zöldtakarmányoknak előirányzott kulturák magja. Szeptember 12-ig már 236 hektáron vetettek takarmányokat. Az élenjárók közé felsorakoztak a gáji, a szentmártoni és az apáti termelőszövetkezetek is, amelyek 20—30 hektáron végeztek e müvelettel.

■ A magasabb fekvésü, homokosabb földeken megkezdték az első vetésü korai és középkorai hibridkukoricák betakaritását. A beérett termést a világosi Siriana, a gáji, a nagylaki Victoria, a székesuti és a németszentpéteri termelőszövetkezetek helyezték biztonságba elsőkként.

■ Több aratókombájn dolgozik a kürtösi 23 August, valamint a pécskai Timpuri Noi termelőszövetkezetek határában. Kezdetét vette a napraforgó betakaritása. Eddig több mint 40 hektárról került biztonságba az idei termés.

Ésszerű agrotechnika – a bővebb termés és nagyobb jövedelem biztosítéka

A Sági Állami Mezőgazdasági Vállalatban

A gabona, főként a buza, a városi és falusi lakosság élelmezésének alapja, s egyben jelentős élelmiszeripari nyersanyag. A termelés növekedése biztositja a lakosság ellátásához és a nemzetgazdaság más szükségleteinek kielégitéséhez szükséges tartalékokat, s ugyanakkor lehetőség van a fölösleges mennyiség exportálására is.

Országunkban, igy megyénkben is, a gabonatermesztésnek hagyományai vannak. Az utóbbi években a müszaki-anyagi alap kibővitésével a mezőgazdasági egységek a belterjes termesztésre törekedtek. Az intenziv fajták müvelésével lényegesen növekedett az átlaghozam is. E fajták viszont akkor adják a legnagyobb hektárhozamokat, ha körültekintő technológiát alkalmazunk.

A buza a homokos és a hegyvidéki területek kivételével jó eredménnyel termeszthető minden talajon. Mivel a munkálatok is teljes egészében gépesithetők, a termelés önköltsége alacsonyabb. **Hogy alacsony önköltségi áron minél nagyobb átlagterméseket valósitsunk meg a különböző talajtipusokon, a tudományos alapokra helyezett agrotechnika alkalmazása a legfontosabb.** Mint tudjuk, az idei esztendő nem kedvezett a buza termesztésének. Országos és megyei viszonylatban is a lehetőségeken aluli volt az idei termés. Ennek viszont szubjektiv okai is voltak. Azokban a mezőgazdasági egységekben például, ahol a komplex agrotechnikát helyezték előtérbe, a rossz időjárás ellenére is jó termést takaritottak be.

Idén a Sági Állami Mezőgazdasági Vállalatban több mint 2000 hektáron foglalkoztak buzatermesztéssel. Átlaghozamuk, noha az előirányzott mennyiségen aluli volt, elérte a hektáronkénti 2200 kilogrammot.

— Nem lehetünk elégedettek — mondotta Andraș Cornel mérnök, a vállalat igazgatója. — Az utóbbi évek legkisebb terméséhez nagyban hozzájárult, hogy bevetett területünknek mintegy 55 százaléka kalászos elővetemény volt, a vetőmagot nem frissitettük fel idejében, a gyomirtószereket sem alkalmaztuk az egész területen. Alacsony önköltségi áron állitottuk elő a buzát, ami az idei kezdvezőtlen körülmények között is 1,3 millió lej értékü hasznot hozott, de többre is képesek vagyunk.

1971-ben 2700 hektáron termelnek majd buzát. **Első intézkedésként lényegesen javitották az elővetemények strukturáját.** Ugyanis a buza elővetemények 55 százalékban kapásnövények, 20 százalékban hüvelvesek, s alig 25 százalékban képezik másodévi kalászosok. De ez utóbbiak tavalyi elővetemény lucerna, borsó s egyéb hüvelyes növény volt. Teljes egészében felfrissitett maggal vetik be az előirányzott területet.

A vegyszerezést tudományos alapra helyezik, mivel a termésfölösleg nemcsak a mütrágya mennyiségétől függ, hanem alkalmazási módjától, ésszerü használatától. A mütrágya adagok megállapitásánál szem előtt tartják a talajtipust, az elővetemény által elvont tápanyag mennyiség pótlását, az előirányzott átlaghozamok megvalósitásának szükségletét. A növények természete többféle mütrágya alkalmazását, mint foszfor, nitrogén, kálium, s mikroelemeket tartalmazó vegyszerek használatát követeli meg.

A Sági Állami Mezőgazdasági Vállalatban háromévenként talajelemző vizsgálatokat végeznek. Az idén, például, e célra 35 ezer lejt fektettek be, s az elemzések adatainak birtokában, a talajreakció figyelembe vételével adagolják a mütrágyamennyiséget. A buzával bevetendő összterületre általában 300—500 kilogramm szuperfoszfátot és 200—300 kilogramm nitrogént szórnak hektáronként. De mig napraforgó után 500 kilogramm a szuperfoszfát dózis, a cukorrépa és szója esetében 300—350 kilogramm. Mint kitünik, **nem a megszokott megoldást választották,** hanem az előzőkben emlitett igényeket tartják szem előtt. **A legjobb eredményeket akkor érték el, ha a mütrágyát a talaj különböző rétegeibe juttatták, hogy a növekvő, fejlődő gyökérzet állandóan és könnyen hozzájuthasson a szükséges táplálékhoz. A legnagyobb évi mennyiséget, szuperfoszfát esetében az egész adagot, a nitrogénes mütrágyázásnál pedig a dózis kétharmadát a vetés előtti alapszántással, talajelőkészitéssel juttatják a földbe, mig a kiegészitő tápanyagpótlást december, január hónapban végzik.**

A talajtipusok szerint a vetőszántások mélysége 22—27 centiméter. A magágyat a lehető legjobban felaprózzák, simitozzák. A pangó vizek elvezetését idejében biztositják. **Az optimális 500—600/négyzetméter növénysürüséget magas biológiai értékü, csirázóképességü előcsávázott vetőmaggal biztositják.** A vegyszeres gyomirtást április hónapban repülőgépekkel s vontatott permetezőgépekkel végzik. **Minden munkálatot gépesitenek, s a mennyiségi teljesitménynyel egyidőben, a minőségre helyezik a hangsulyt.** A vetésnél nem a naptári időszak, hanem a buza optimális vetési idejének betartása a legfontosabb. **A Sági Állami Mezőgazdasági Vállalat jövőbeni célkitüzése: tudományos alapon nagyobb átlagtermések megvalósitása.**

SZABÓ GYULA

Lapunk III. oldalán

Magazin

SZEPTEMBER

Némi rosszalló hangsullyal mondja az egyik szülő a másiknak a szeptemberi iskolaudvaron:

Szép, szép ez az egyenruha, de elveszi a gyerekek **egyéniségét.**

Tetszik ugye érteni, mire gondolt a kedves szülő.

(Mi még „egyéniségek" voltunk az iskolában, hát hogyne értenénk. Volt pajkos cimborám, padtársam, barátom, annakidején ócskástól vett lódenkabátjával vált „egyéniséggé"; ki meg uj pontos-cipőjével — értik-e még a szót, a mai fiatalok? — ki meg, a szerencsésebb, égszinkék melegitőjével, melynél, volt idő, voltak évek, amikor nem találtatott jobb elegánsabb téli ruha. Akkoriban csupa „egyéniségekből" állt az iskola, a formaruha nem unalmasitotta el a diákok tarka seregét, s öltözéke után bárki megmondhatta, kinek micsoda a kedves papája, mennyit keres, hol áll azon a bizonyos létrán, mely előtt ki ilyen, ki olyan jelzőt szokott használni).

Tetszik ugye érteni?

Hétköznapok

Az iskolaudvaron álló én kedves szülőm, tudom, nem ezt akarja. Csakhát az élet halad, s ha már neki annakidején nem sikerült, nem sikerülhetett, legalább gyermeke váljék ki az unalmas tömegből.

Mert hát, tetszik tudni, nem akármilyen szövetből csináltatna ő öltönyt a fiának.

(Ami nekem nem volt, legyen a gyereknek!)

És, tetszik tudni, a legjelesebb szabóval varratná meg a ruháját.

És, tetszik tudni az ember csak megállna a szeptemberi iskolaudvaron és mindjárt látná, hogy nem akárki az a gyerek.

Egyéniség.

Ám a szeptemberi iskolaudvar, másként vélekedik.

Ejnye, ejnye kedves polgártárs.

Nem a ruha teszi...

Egyenlő kiindulópontról, egyenlő eséllyel, egyenlő lehetőségekkel indulva kis közösségükben a gyermekek megtanulják életünk legfőbb alaptörvényét.

Az emberi egyenlőséget.

Nem az egyformaságot, nem az egyenlősdit — az egyenlőséget.

És ne féltse kedves polgártárs a formaruhától a gyermekek egyéniségét.

Van nekik, sőt az az érzésem, talán több is, mint némely felnőttnek.

K. S.

Az orvosi ellátás javítása — állandó célkitűzés

A megyei néptanács ülésszakának margójára

Mint már tájékoztattuk olvasóinkat, az Arad megyei néptanács ülésszaka elemzésének központjába a dolgozók egészségvédelmét helyezte. Megyénk helyi államhatalmi szerve az egészségvédelmi tevékenység javitását célzó intézkedéseknél a Román Kommunista Párt Központi Bizottsága direktiváiból indult ki, amelyek meghatározták a lakosság orvosi ellátása megjavitásának utját. A megyei néptanács intézkedései nyomán egészségügyi egységeink munkája megjavult, szervezeti és funkcionális strukturája korszerüvé vált. Az ülésszak munkálatain kidomboritották, hogy a végrehajtó bizottság által az egészségügyi igazgatóságon keresztül bevezetett intézkedések a lakosság egyetértésével találkoztak.

Az eddig elért eredmények vázlatos felsorolása módot nyujtott a képviselőknek, hogy megismerkedjenek a jelenlegi helyzettel. Megyénkben 101 kerületi orvosi rendelő, 8 poliklinika, 15 kórház és más egészségügyi egység müködik. 1968-hoz képest a megyei egészségügyi hálózat bővitésére szánt összegek több mint 23 600 000 lejjel növekedtek. Az utóbbi tiz évben 3 uj poliklinikát, 2 kórházat, 2 ambulanciát adtak át rendeltetésének, s a kórházi ágyak száma elérte a 3 556-ot. Az 1970-es esztendőben koraszülött-gondozó osztállyal gazdagodott az aradi szülészeti kórház (60 férőhely). Működésbe lépett a 96 férőhelyes bölcsőde a municipiumban, Pécskán 6 szakorvosi rendelőt magába foglaló egészségügyi központ nyilt meg, s átadás előtt áll a kisjenői uj kórház is. Mindezek mellett meg kell emliteni azt a több mint 2 millió lej értékü egészségügyi felszerelést, amelyet kórházaink a központi és a megyei költségvetési alapból kaptak. Folyó év végéig Aradon átadnak még egy 96 férőhelyes bölcsődét, a következő években pedig a municipiumban és megyénkben felépül egy második osztályu poliklinika, fogászati központ, uj véradó és konzerváló állomás, 4 bölcsőde és egyéb egészségügyi létesitmények.

A megyei néptanács végrehajtó bizottsága, az Egészségügyi Igazgatóság, nemcsak uj egészségügyi intézmények létesitésére és felszerelésére forditott figyelmet, de állandóan gondot viselt az egészségügyi egységek tevékenységének javitására és arra, hogy megfelelő felkészültségü egészségügyi szakemberekkel is ellássa azokat. E gondoskodásnak tulajdonitható, hogy jelenleg csaknem minden községi és városi rendelőben teljes az orvosok és középfoku káderek létszáma. A végrehajtó bizottság jelentése —, melyet dr. Vasilovici Romulus, a megyei Egészségügyi Igazgatóság igazgatója terjesztett elő — kiemelte, hogy az utóbbi két esztendőben jelentős minőségi javulás tapasztalható az anya- és csecsemőgondozás terén is, mert az Arad megyei néptanács végrehajtó bizottsága a sokrétü egészségügyi tevékenységen belül különös gondot forditott a terhesség-megszakitások, a koraszülések és a csecsemőhalandóság megelőzésére. Az Egészségügyi Igazgatóság ezzel párhuzamosan komplex intézkedéseket hozott általában a betegségek, s különösen a járványos betegségek megelőzésére. Ennek során széles körü akciót szervezett az immunizálásra a felnőttek és a gyerekek biológiai ellenállóképességének növelésére.

CONSTANTIN SIMION

(Folytatása a II. oldalon)

Levelesláda

JAKAB ÁRPÁD, TORNYA. Miután levelének kézbevétele előtt már megbiztuk egyik külső munkatársunkat, hogy a tornyai könyvtárról írjon, az ön tudósításával csak később foglalkozhattunk. Észrevételei, miként erről nemrégiben más forrásból is biztos tudomást szereztünk, helytállóak a művelődési otthonra vonatkozóan is. A közölt adatokat egyik soron lévő írásunkban felhasználjuk.

GALL MIHÁLY, ARAD. Részletes beszámolót hozott szerkesztőségünkbe a tengerparti turnén részt vett műkedvelő együttesükről. Az esemény óta bizony eltelt már egy kis idő — leginkább annak örültünk volna, ha „menet közben" tudósít előadásaikról. Írásából azonban így is értékesíthetünk egyet s mást. Ahogy idejje engedi, nézzen be szerkesztőségünkbe.

OROSZ ISTVÁN, ARAD. Panaszát —, hogy a Vin spumos (habzó bor) feliratú üvegeket sem beszerélni, sem eladni nem lehet, kivizsgáltuk. Az üvegértékesítő kereskedelmi vállalatnál (ICVA) azt a választ kaptuk, hogy információja téves. Átveszik ezeket az üvegeket is — darabját 3 lejért — abban az esetben, ha kifogástalan állapotban van (ha a dugót rögzítő drót nem sértette meg az üveg nyakát). Ugyanez a helyzet ezen üvegek becserélésével is. A Tineretului csukrászdával kapcsolatos levelét felhasználtuk.

ZSIGMONDHÁZA, MINGA UTCAI LAKÓK. Panaszukat továbbítottuk a municipiumi néptanács illetékes szervéhez. Igéretet kaptunk, hogy kérésükkel foglalkoznak.

Beszélgetés a közlekedés-felmérésről

Az elmult héten megkezdődött a közlekedés-felmérés városunk forgalmas utvonalain. Bizonyára olvasóink közül is számosan feltették a kérdést: mi a célja a felmérésnek?; mennyiben járulhatnak hozzá a beérkezett adatokból összeállított kimutatások a közlekedés-szabályozás javításához?; milyen elképzelések megvalósítását segítheti elő ez az akció?; gyümölcsözik-e majd az óriási munkát igénylő dokumentálódás?

Nos, nagyvonalakban a fentiekre, és még számos más kérdésre kerestünk választ, amikor ellátogattunk a municipiumi milicia közlekedési osztályára és elbeszélgettünk annak vezetőjével, Ştefan Adolf kapitannyal.

Első kérdésünk így hangzott: **Mi a célja a felmérésnek?**

— A felmérések eredményeit a temesvári tervezőhivatal rendelkezésére bocsátjuk, mivel ott készül — az Arad municipiumi néptanács rendelésére — városunk perspektivikus közlekedési utvonalainak terve. Számunkra is igen fontos adatokat szolgáltatott a felmérés, mert áttekinthető képet kaptunk arról, hogy milyen arányu a járműforgalom a város különböző részein és a városból kivezető főbb utvonalakon. A felmérésre azért is szükség volt, mert azonnali intézkedéseket tehetünk a város forgalmasabb utvonalainak tehermentesítése érdekében.

Második kérdésünk: **Mit mutatnak az eddig összesített adatok?**

Az eddig összesített adatok rávilágítottak arra, hogy városunkban vannak olyan közlekedési gócok, amelyeken állandó és intenziv a járműforgalom. A Vörös Hadsereg utján, a vasuti átjárónál, a Romanilor uton, ahol nagyszabásu építkezések folynak, bizonyos nehézségekbe ütközik a járművek közlekedésének zavartalan biztosítása. A Romanilor uton az építők nem javították meg a járdát és így esős időben a lakosok kénytelenek az uttesten közlekedni. Ilymódon zavarják a jármü-közlekedést, ugyanakkor veszélyeztetik saját testi épségüket. Megemlítem még, hogy a Mărăşeşti, a November 7. és a Március 6 utcákban a megengedettnél nagyobb a járműforgalom. Ezért tanulmányozzuk ezen utcák részleges lezárásának, illetve tehermentesítésének kérdését, melyet

oly módon próbálunk megoldani, hogy a közlekedést a Dimitrov utcába tereljük. Tul nagy a forgalom az Eminescu és a Postăvarului utcákban s a járókelőkre nézve igen veszélyes is, mert a járda szélessége alig egy méter s a gyalogosok olykor lelépnek az uttestre. Sajnos, már baleset is előfordult az említett utcákban.

Harmadik kérdésünk: **Javítható-e a városi közlekedés és ha igen, mikorra várható néhány lényeges, gyakorlati intézkedés?**

Kétségtelen, hogy javítható városunkban a közlekedés és javítani is kell. A municipiumi milicia közlekedési osztálya javaslatot tett a néptanács végrehajtó bizottságának a városi közlekedés javítására. Azonnali intézkedések is történtek. Így például a Dobrogeanu Gherea utcában megengedtek a mindkét irányu közlekedést. Kértük a buszok megállóhelyeinek áthelyezését, az uttestnek arra a szakaszára, amely kevésbé forgalmas. Arra törekszünk, hogy minden utkereszteződésnél jelzőtáblákat helyezzünk el. A városközpontban világító jelzőberendezéseket szerelünk fel s ujra vonalazzuk az uttesteket. A Tribunul Dobra utcában vasrácsot helyeztek a járda szélére, ugyanezt teszik Ujaradon az iskola előtt, az 1 sz. Liceum előtt, a Pedagógiai Liceum előtt, az Eminescu utcában, az Avram Iancu téren és más helyeken. Javaslataink értelmében rövidesen kijelölik a város forgalmasabb utszakaszain a parkoló helyeket.

Negyedik és egyben utolsó kérdésünk: **Foglalkoznak-e a járművek okozta zaj csökkentésének és a levegő további szennyeződése megakadályozásának kérdéseivel?**

Természetesen a járművek okozta zaj csökkentése egyik fontos feladatunkat képezi. Megragadom az alkalmat, hogy ezuton is figyelmeztessem a járművek vezetőit: hangtompító nélkül, vagy repedt hangtompitóval közlekedni tilos. A milicia dolgozói eddig is pénzbirsággal sujtották azokat, akik elhanyagolt gépjárműveikkel zajosan közlekedtek a város utcáin. Ezután méginkább figyeljük és szigoruan büntetjük a szabály ellen vétőket. Ami pedig a levegő szennyeződését illeti, sajnos ilyen vonatkozásban még nem kaptunk utasításokat. Ennek ellenére, ha látjuk, hogy valamely jármü tul sok füstöt és gázt lövell ki, figyelmeztetjük a vezetőt, és kiutasítjuk a város belterületéről.

★

A válaszok, azt hisszük, mindenkit meggyőznek a felmérés fontosságáról, ugyanakkor a közölt adatok figyelmeztetnek is: Aradon igen sokat kell még tenni azért, hogy a járműforgalom valóban nagyvárosi szinten, zökkenőmentesen és biztonságosan bonyolódjék le. Nem elegendő csupán a jelzőtáblák elhelyezése az utkereszteződéseknél, nem elegendő csupán a szigoru ellenőrző munka —, szükséges olyan gyakorlati intézkedések foganatosítása, melyeknek nyomán kitiltják a városközpontból a teherszállítást és a zajos járműveket. Sajnos, jó néhány motoros és hanyag autós hangtompító nélkül, vagy repedt hangtompitóval száguldozik városunk utcáin: több régi villamos fülsértő zakatolással borzolja az idegeket; igen gyakran előfordul, hogy füst és gázfelhő terjeng az utcán egy-egy rosszul karbantartott gépjármü után. Javasoljuk, hogy a zajos, elhanyagolt járművek vezetőit az illetékesek részesítsék megfelelő figyelmeztetésben, a milicia közlekedési osztályának dolgozói szigoruan alkalmazzák a büntetéseket. A város lakosságának érdeke megköveteli, hogy ezen a téren is rendet teremtsünk.

Végezetül: meggyőződésünk, hogy a felmérés sokoldalu, a város közlekedésének javitását célzó intezkedésekhez fog vezetni.

ti.

Felszabadult szórakozás?

Jegyzet

Nemrégiben egy érdekes statisztikát olvastam. E szerint 1969-ben az országunkban bemutatott filmek közül a kalandfilmek vonzották a legtöbb közönséget. És valóban, ha csak végignézzük a moziplakátokat, nincs olyan hét, hogy feltürt kalapos, villogó fogsoru sztár ne mosolyogna ránk a plakátról, kezében óriási revolverrel; mellette pedig kinyirt gonosztevők szilüettjei heverésznek. A revolver — napjaink szórakozási lehetőségeiben állandó napirendi pont lett. És lassan már nemcsak a kalandfilmekben él. Kiváncsi természetem van — megfigyeltem, hogy az utóbbi három héten látott filmek mindegyikében erőszakos halállal halt meg valaki. Ölnek, rablógyilkolnak, zsarolnak, üldöznek, mérgeznek, akasztanak. Az üres zsebü forgatókönyv-irók és szürke, kiszáradt rendezők fantáziája kifogyhatatlan. Kérdés, hogy a nagyközönség ilyen irányu befogadó képessége meddig birja ezt a gyilkos rohamot?

Ezen érdemes elgondolkozni. Hétnyolc éves süvöltényt látok az egyik nap; fából készült vadnyugati revolverét rettenetes üvöltések közepette ráfogja a járókelőkre és pum-pum — meghalt a bankrabló!

Aztán egy könyvesbolt kirakata előtt állok meg. A vitrinből délceg cowboy mosolyog felém. Nem tudom hogyan, de valahogy a genfi leszerelési konferencia jut eszembe. Elszörnyülködünk, ha a kambodzsai vérengzésekről hallunk, de ez már szülői fülnek kellemes muzsika: „Édesapa, ma is agyonlőttük Pistikét, mert nem akarta kirabolni a Zsuzsu néni fáskamráját".

Krimidömping. — Mit mesél maga nekem?! — cseng a fülembe egy sértett hang. — Egész nap melózom, szükségem van a felszabadult szórakozásra! Egyszer láttam egy jó filmet. Felszabadultan szórakoztunk vagy négyen a kongo moziteremben.

Néha éjszaka nem hagynak nyugodni a hidegvérrel gyilkoló sztárok. Felhigultak a művészetek — okosodik a televizióban egy kritikus. Utána mosolygó bemondónő kétrészes bünügyi film közvetitését harangozza. Kereslet és kinálat, a piacnak az kell — mondják a józan közgazdászok. Vagyok bátor mindezt kétségbevonni.

(bereczki)

A tulceai Gyermekházat ebben az évben átadják rendeltetésének.

Az orvosi ellátás javítása...

(Folytatás az I. oldalról)

Az egészségvédelem terén elért eredmények gyökerei egyrészt az életszinvonal, a kulturális szinvonal emelkedésében, másrészt az egészségügyi dolgozók megfeszített munkájában keresendők. Megállapithatjuk, hogy az orvosi ellátás kielégitő. Az 1970-es esztendő első nyolc hónapjában a városi és falusi orvosi rendelők 19 655 konzultációval többet végeztek, mint a teljes 1969-es esztendőben. Az orvosi ellátás kérdésével kapcsolatban az ülésszak nagyra értékelte az egészségügyi dolgozók árviz ideje alatt kifejtett járványellenes munkáját.

Természetesen nem sorolhatjuk el az összes eredményeket tartunk számon, de az ülésszak rámutatott néhány hiányosságra is. A járóbeteg-szolgálat terén, a megyei egészségügyi intézmények technikai-anyagi lehetőségeinek kihasználása terén akad még tennivaló. Az ülésszak felhivta a figyelmet arra a tendenciára, hogy egyes általános orvosok a betegek egy részét indokolatlanul utasitják a poliklinikák szakorvosaihoz, s ezáltal felesleges zsufoltságot keltenek. Egyes községi néptanácsok nem tulajdonitottak kellő fontosságot az egészségügyi tevékenység jó lebonyolitásának, nem teremtették meg azokat a feltételeket, amelyeket e tevékenység megkivánt. Néha egyes orvosok nem tartották tiszteletben a szolgálati fegyelmet, s megkiséreltek megkerülni a községi néptanácsokat, ami minden esetben a megyei Egészségügyi Igazgatóság közbelépését vonta maga után. A megyei Egészségügyi Igazgatóság sem volt következetes, mert nem vonta felelősségre azon kórházak és poliklinikák vezetőségeit, ahol a felelőtlenség és a huzavona jeleit tapasztalta a munka szervezése és tervszerüsitése terén. A megyei néptanács ülésszaka hangsulyozta, hogy a megyei Egészségügyi Igazgatóságnak meg kell találnia és alkalmaznia kell azokat az uj szervezési formákat, amelyek hozzájárulnak az ideiglenes munkaképtelenséget előidéző megbetegedések hatékonyabb megelőzéséhez és gyógyításához, a munkavédelem és munkahigiénia magasabb szinvonalra való emeléséhez, a betegek otthoni orvosi és szakorvosi ellátásának javitásához.

Az ülésszak részvevői, felmérve az egészségvédelem megjavitásának fontosságát, az elemzések alapján egyhangulag elfogadták azt az intézkedési tervet, melynek megvalósitása megyénk lakossága orvosi ellátásának minőségi javulásához vezet. A következő időszakban a megyei néptanács végrehajtó bizottsága többek között intézkedéseket tesz, hogy 1970 végéig befejezzék és átadják rendeltetésének az uj 96 férőhelyes bölcsődét, 1971 első évnegyedének végéig 50 ágyval növeljék az aradi gyermekkórház befogadó képességét; 1970 október 30-ig egyesitsék egyetlen központi laboratóriumba az aradi nagykórház összes laboratóriumait. További intézkedéseket hoznak a gyoroki kórház szív- és érmegbetegedések szakkórházává való átalakitására, a menyházai, csermői és cárandi községi néptanácsok végrehajtó bizottságai megsürgetik az orvosi rendelők építését, hogy időben átadhassák azokat rendeltetésüknek.

Az orvosi megelőző tevékenység terén, az államhatalom helyi szervei és az egészségügyi szervek alaposan elemzik majd az összes szakmai megbetegedéseket, hogy intézkedéseket tehessenek ezek elkerülésére. A tuberkulózis megelőzése és kezelése érdekében a közeljövőben a megye egész lakosságát tüdőszűrő vizsgálatnak vetik alá, B. C. G. oltásokat alkalmaznak és kiszélesitik a tébécé-gyanus vagy tébécé-betegek bakteriológiai vizsgálatát, különös tekintettel az élelmiszeriparban dolgozókra.

Az ülésszak megbizta a megyei néptanács végrehajtó bizottságát, tegyen intézkedéseket az orvosegészségügyi káderek szakmai szinvonalának emelése érdekében, s e célból az Egészségügyi Igazgatóság továbbképző tanfolyamokat szervez nőgyógyászat-szülészet és gyermekgyógyászat terén. A tanfolyam egy hetet tart, s a körzeti orvosok számára szervezik. Ugyancsak a szakmai továbbképzés céljából a vidéki fogorvosok kéthónapos aradi továbbképzésen vesznek részt a fogászati poliklinikán; a kórházak gyermekosztályainak az orvosi- és középkáderek számára továbbképző tanfolyamot inditanak, melynek témaköre: a reanimáció és az intenziv kezelés.

Megfelelő figyelmet tulajdonitanak a jövőben az egészségügyi könyvecske bevezetésének, higiéniai, betegség-megelőzési, anya- és gyermekgondozási, valamint egyéb orvosi témáju előadásoknak. Ujaradon, Kisszentmiklóson és Pernyavában tanulmányozni fogják az orvosi kerületek és a vállalati orvosi rendelők összevonásának lehetőségét és kerületi egészségügyi központot létesitenek. Tanulmányozás tárgyává teszik az aradi „Orvosok Háza" létesitését is, amely az Orvostudományi Társaságok Szövetségének helyi fiókját, az orvosok és gyógyszerészek kollégiumát, valamint az orvosi dokumentációs központot foglalná magába.

Mindezek az intézkedések — mutatott rá Zimbran Pascu, a megyei néptanács végrehajtó bizottságának első alelnöke — megyénk lakosságának egészségvédelmét uj, magasabb fokra emelik s egyben kifejezik azt a gondoskodást, amelyet pártunk és államunk tanusit a dolgozók alapvető érdekeinek védelmében. Az egészségügyi dolgozók a jövőben is azon kell legyenek, hogy hozzáértő, lelkes munkájukkal valóra váltsák e feladatokat, melyek a Román Kommunista Párt Központi Bizottsága a lakosság orvosi ellátásának megjavitásával foglalkozó nagy jelentőségü Irányelveiből fakadnak.

Tájékoztató

1970
Szeptember
18
Péntek

Napkelte 5.57, napnyugta 18.21 órakor. Az évből eltelt 261 nap, hátra van még 104.

75 évvel ezelőtt született Leonte Filipescu, hazánk munkásmozgalmának kiemelkedő harcosa.

Közlemény

Az Államtanács törvényerejü rendeletével Alexandru Boabă elvtársat felmentették a vegyipari miniszter tisztségből és kőolajipari miniszterré nevezték ki.

Mihail Florescu elvtársat vegyipari miniszterré nevezték ki.

Nicolae Toader elvtársat felmentették a kőolajipari miniszter tisztségből.

Az Államtanács törvényerejü rendeletével Gheorghe Cioară elvtársat kinevezték a Tudományos Kutatás Országos Tanácsának elnökévé. Gheorghe Buzdugan elvtársat felmentették a Tudományos Kutatás Országos Tanácsának elnöki tisztségéből.

Filmek

MUREŞUL: Távol, nyugaton (10, 12, 14, 16, 18, 20. Kedvező idő esetén 19.30 órakor Tarzán a dzsungel embere).

STUDIO: Mayerling I. és II. rész (10, 14, 17.20. Kedvező idő esetén 19.15 órakor a kerthelyiségben).

IFJUSÁGI: Leontine művelet (11, 14, 16, 18, 20. Kedvező idő esetén 19.30 órakor a kerthelyiségben).

VICTORIA: A bosszuálló (11, 16, 18, 20).

PROGRESUL (Ujarad): Északra, északnyugaton át (18, 20).

SOLIDARITATEA (Gáj): A gyilkos játék (17, 19).

CFR (Grădiște): Robbanás a hegyekben (17, 19).

A VIDÉKI MOZIK MŰSORA

LIPPA: A születéshez való jog.
PÉCSKA: Ez az asszony.
BOROSJENŐ: A mulatság.
KISJENŐ: Utak.
SZENTANNA: Érjük meg hétfőt.
NAGYLAK: Egy az ezerhez.
KÜRTÖS: Várj míg besötétedik.
PANKOTA: Az élő holttest.
VILÁGOS: A helyzet ura.
SEBES: Kárpáthy Zoltán.
VINGA: A mesterség kockázata.
KÖRÖSBÖKÉNY: Megkövesedett emberek.

Hangverseny

Az Aradi Állami Filharmónia népi zenekara vasárnap, szeptember 20-án este 8 órakor népzene-hangversenyt rendez a Kulturpalota nagytermében. Közreműködnek Angela Buciu és Petre Sălădeanu, a bukaresti Román Rádió-Televizió munkatársai, Sofia Preda, Adriana Comşa és Silvia Ardeleanu, az Aradi Állami Filharmónia szólistái.

Műsorközlés és vidám pillanatok: Marin Mereanu és Constantin Creţu.

Vezényel Dorin Ardeleanu, népdalgyüjtő Ioan T. Florea.

Jegyek az ügynökségnél és hangverseny előtt a Kulturpalota pénztáránál.

Rádió

Péntek, szeptember 18.

BUKAREST I.

5.05—9.30 Reggeli szórakoztató műsor. — 9.30 Atheneum. — 11.05 Cornelia Gavrilescu operettáriákat énekel. — 11.30 Mindenről minden... turistának. — 11.45 Orvosi tanácsadó. — 12.15 Könnyüzene egyveleg. — 13.22 Nicolae Kirculescu szerzeményeiből. — 12.25 Operett részletek. — 14.50 A Marosvásárhelyi Ének- és Táncegyüttes zenekara játszik. — 12.30 Kettős Puccini Pillangókisasszony cimü operájából. — 16.45 Térzene. — 17.35 Népdalhangverseny. — 18.10 Gazdasági szemle. — 19.30 Folklór müsor. — 20.20 Arghezi-versek. — 21.00 Szülők, figyelem. — 21.35 Aurelian Andreescu énekel. — 22.20 Sport. — 22.30 Jazz. — 23.00 Könnyüzene hangverseny. — 0.03—3.00 Éjszakai esztrádmüsor.

BUKAREST II.

6.10 Reggeli zene. — 8.10 Pionirokmak. — 9.00 Ion Croitoru folklórfeldolgozásaiból. — 9.45 Operaáriák. — 10.00 Szinházi matiné. Mihai Zirra: Az első gongütés. — 12.15 Déli hangverseny. — 12.35 Irodalmi adás. — 13.40 Részletek Johann Strauss Bécsi vér cimü operettjéből. — 14.25 Részletek Verdi Don Carlos cimü operájából. — 15.00 Könnyüzene hangverseny. — 16.20 Amalia Rodriguez énekel. — 16.30 Rádiófórum. — 17.00 Könnyüzene. — 17.30 Művelődési kérdésekről. — 20.00 Részletek Musszorgszkij Boris Godunov cimü operájából. — 24.00—1.00 Gheorghe Dumitrescu III. Szimfóniája.

Televizió

Péntek, szeptember 18.

16.00 Müsorismertetés.
Atlétika — Románia — Svájc — Olaszország — Magyarország (férfiak).
Románia — Anglia — Magyarország (nők).
Közvetítés a Köztársasági stadionból.
18.30 Otthonunk.
19.15 Hirdetések.
19.20 1001 este — gyermekeknek.
19.30 Hiradó.
19.50 Franz Jonas, Ausztria Köztársaság szövetségi elnökének interjuja a román televizió számára.
20.05 Tudományos adás.
21.20 El sombrero — spanyol tv-film.
22.00 George Enescu nemzetközi Verseny és Fesztivál.
23.00 Hiradó.

Időjárás

Az Aradi Meteorológiai Intézet jelenti: ma, szeptember 18-án változó idő, felhős égbolttal. Helyenként záporeső, zivatar lehetséges. Mérsékelt, időközönként megélénkülő északi, északkeleti szél. A hőmérséklet állandósul. A várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 8 és 14, a legmagasabb nappali hőmérséklet pedig 19 és 23 fok között váltakozik. Az alacsonyabb fekvésü területeken helyi ködképződés.

A PROGRESUL MEGYEI HELYIIPARI VÁLLALAT
Postăvarul utca 20. szám

KÖZLI a fogyasztókkal:

SZEPTEMBER 15-TŐL KEZDVE ARADON MINDEN KÖZÉLELMEZÉSI EGYSÉGBEN (VENDÉGLŐ, FALATOZÓ, CUKRÁSZDA) CSEREÜVEG ELLENÉBEN SZÓDAVIZET LEHET VÁSÁROLNI. A KÖZÉLELMEZÉSI TRÖSZT BIZTOSITJA AZ EGYSÉGEK MEGFELELŐ ELLÁTÁSÁT SZÓDAVIZZEL.

Mindennemü további felvilágositást a 15—74 telefonszámon adnak. (598)

Az Arad megyei Néptanács Iskolacsoportja
Vörös Hadsereg útja 39 sz.

felvételi vizsgát tart

az 1970 szeptember 20—25 közötti időszakban, az üresen maradt helyek betöltésére, az esti tagozaton a munkahelyen kiképzett szakmai tanulók számára, a következő szakmákban:

— kőmüves;
— ács;
— vasbeton szerelő;
— fajansz- és mozaik rakó.

A szakmai tanulók a Minisztertanács 981/1967 határozata értelmében részesülnek javadalmazásban. (600)

Az Aradi Szerszámgépgyár
Artilerlei utca 1. szám

alkalmaz

— esztergályosokat
— marósokat
— csiszolókat
— darusokat
— szakképzetlen munkásokat

Toboroz szakképzetlen munkásokat rövid időtartamu szakképesitési tanfolyamra, a következő mesterségekre:
— esztergályos
— marós és csiszoló

Felvételi feltételek:
— 7—8 osztályos végzettség
— Arad megyei lakhely
— 18 éves életkor (a tanfolyam befejezésekor)

Jelentkezhetnek középiskolát végzettek is.

Minden más felvilágositást a Szerszámgépgyár személyzeti osztálya nyujt. (599)

Az űrkutatás földi haszna (I.)

Az ürkutatás eddig több milliárd dollárt fogyasztott el. Ebből az összegből egyedül az Apollo-program megvalósitása 24 milliárd dollárba kerül. A Szputnyik I. felbocsátása óta (1957 okt. 4) több százezer tudós és technikus munkálkodik a siker érdekében. 1966-ban 200 egyetem, 20 000 vállalat és laboratórium, valamint 420 000 munkás dolgozott az ürkutatásban.

De vajon beszélhetünk-e sikerről? A. J. Toynbee angol történész szerint a holdutazás tovább növelte az ürt a technológiai fejlődés és az erkölcs között; a holdutazás csak annyit ér, mint a piramisépités, vagy XIV. Lajos versaillesi építkezései. Ezzel szemben B. Lovell angol csillagász azt vallja, hogy csak azok a haladó társadalmak, amelyekben él a kutatásra és a tudásra való törekvés.

Isabella spanyol királynő, akit Marx „álszent fanatikusnak" nevez, 1492-ben zálogba csapja ékszereit, hogy pénzbeli támogatásban részesithesse Kolumbuszt, a tengerek Don Quijoteját. A konkvisztádorok, kezükben kereszttel és szivükben az arany utáni csillapithatatlan szomjusággal, indulnak az Indiába vezető utra. Az eredmény nem mérhető fel az óvilágba hozott arany és drágakövek mennyiségével. Az ujvilág meghóditása ennél sokkal többet jelentett az emberiség számára.

A XV. század második felében a hajóépitésben és a navigációban elért sikerek révén válik lehetővé az, hogy a partmenti hajózás óceáni hajózássá váljék. Az emberi faj közös vállalkozásának gyümölcse: uralom a tengerek felett. Hasonlóképpen az ürkutatás is meghozza a maga gyümölcseit. Az ürhajóstechnológia eredményei földi célokra is felhasználhatók. Az elmult tiz évben az ürkutatásra forditott minden dollár négy dollárt fiadzott.

Új anyagok és technológiai eljárások

A századunk első felében alkalmazott ipari nyersanyagok (acél, színes fémek, beton, üveg, fa stb.) már évszázadokkal ezelőtt is ismeretesek voltak. A müanyagok térhóditása előtt, csak az aluminium és a gumi vettek részt az ipari forradalomban. Ma már — a gáznemüek kivételével — az összes kémiai elemeket hasznositjuk.

A titán nélkülözhetetlen, a magas hőmérsékleten is alkalmazható, erős igénybevételnek is ellenálló ötvözetek készitésénél. A germánium és a szilicium a félvezetők gyártásánál nemcsak az ürelektronikában, hanem a földi berendezésekben is fontos szerepet játszik.

A fémszállal megerősitett, méhsejt szerkezetü, müanyag alapu textiliák eredetileg kitünő szigetelőképességük miatt az ürhajózásban futottak be. Ha vékony bórkristályokat ágyazunk be mügyantákba, olyan anyagot kapunk, amely kétszer olyan erős, mint az aluminium, de a sulya 25%-kal kisebb. A kopolimer anyagok sok helyen helyettesitik a rozsdamentes acélt és a titán-ötvözeteket. Ezek a müanyagok eredetileg az ürhajó védőburkát, valamint az ürhajósok ruházatát alkották. Ma már alkalmazzák az épitkezésben és védőpajzsként a magas hőmérsékleten lejátszódó ipari folyamatoknál. További alkalmazási területük: korróziómentes, törhetetlen, vékony falu csövezetékek, üvegek, előregyártott házelemek, tüzmentes epoxigyanták, kitünő hőszigetelő és vizálló tartályok, folyadéktárolók stb. gyártása.

A grafitos müszál nagy szakitószilárdságu és többezer fokos hőmérsékletet is kibir. Az ipar már tonnaszámra gyártja ezt a müanyagot. A Szovjetunióban „Carbin" név alat forgalomba hozott müanyag felülmulja a legjobb minőségü acélt. Különösen beváltak turbinák, keverő- és gyurógépek lapátkerekeinek a gyártására.

Nem is tünik tulságosan merésznek az az állitás, hogy mi már a vaskorszak és a müanyag korszak határán élünk.

Az ürkutatás megindulása óta több mint 2500 olyan uj technológiai eljárást alkalmaznak a termelésben, amelyeket az ürhajózásnak köszönhetünk. Forradalmi fejlődésnek vagyunk tanui az elektronikus iparban: ezer alkatrészt magukba foglaló, integrált áramkörök 25 bánis nagyságu felületen is elférnek. Az elektronsugárról kiderült, hogy nagy pontosságu szerszámként használható. Az ürhajózás biztonsága megkivánja, hogy a munkadarabok hibatürését zérusra csökkentsük. Uj technológiára volt szükség ahhoz, hogy az alkatrészek legalább ötkilences (99.999%) pontossággal készüljenek el.

A világür meghóditásának a kulcsa a számitógépek (komputerek) kezében van. Ezek gyüjtik össze, tárolják és dolgozzák fel, az ürrepülés minden fázisában, a tudományos adatokat. Fő feladatuk az ürrepülés ellenőrzése és vezérlése. Ezek az aránylag kis helyen elférő berendezések megtalálták az utat a termelésbe is (gépkocsi és szerszámgép gyártás, épitkezés, bányászat stb). A tranzisztorizált komputerek forradalmasitották az elektronikus ipart.

Dr. HEINRICH LÁSZLÓ,
tudományos kutató

A kerámia vázamester

Hogyan jut egy embernek ennyi mindenre ideje?

— A kérdést Fodor Istvánhoz, az Arădeanca Vállalat formatervezőjéhez intézem.

A magas, szemüveges férfi arcán mosoly suhan át.

— Sok munkával, ambicióval, hajnalba nyuló éjjelekkel.

Igen, a szöveg ismerős. Többször beszélgettünk már az időről, pontosabban arról, hogyan lehet a nap huszonnégy órájából minél többet az aktiv munka javára kicsikarni. Végkimerüléshez, idegösszeroppanáshoz vezet a tulfeszitett munka? „Okosan" kell pihenni, megtalálni a kikapcsolódás leghatásosabb módszereit — volt a konkluzió.

A Vîrful cu Dor utcai ház műhelyében beszélgetünk. Itt működik az Arădeanca Vállalat zománc-laboratóriuma. Műszak utáni csend van, a falról színes mozaikfigura néz le kiváncsian, üveg alatt csillogó jelvények százai.

Az udvar egyik sarkában parányi kert, néhány műszikával, középütt színes kerámia vázával. Ilyen vázák diszitik városunk főutcáját, a Prodexport Vállalat előtti zöldövezetet.

Előttem van az asztalon, az Állami Találmányi Hivatal 1967-ben Fodor István nevére kiállitott szabadalmi okmánya.

Tulajdonosa uj technológiai eljárással színes vázákat és egyéb diszitő tárgyakat készitett.

— Mesterségemnél fogva érdekel a kerámia-gyártás problémája. Rájöttem, hogy egy bizonyos zománcozási eljárással kavicsból vagy akár üvegtörmelékből barmilyen elképzelhető formát és színösszetételt lehet készíteni.

Rájöttem — mondja, s az ember elgondolkozik ezen a „rájöttem"-en. Nincs benne semmi hivalkodó, ugy hangzik, mintha barki rájöhetett volna, hisz az egész nem egyéb Kolumbusz tojásánál. Az ember elgondolkozik, hogy rádöbbenjen: menynyi munka, kisérletezés, éjszakázás rejlik e szavak mögött.

Fodor István uj technológiai eljárását az Arădeancaban kiváló eredménnyel alkalmazzák. Tervezőjük még 1967-ben részt vett a temesvári virágkiállitáson, tavaly pedig az EREN-en. Mindenütt szép sikert arattak az Aradon készült szoba- és kerti vazák.

— Idén augusztusban meghivást kaptam a Szegedi Ünnepi Hetek keretében megrendezett nemzetközi virágkiállitásra. A román stand diszitésével biztak meg. Megtisztelő feladat volt, igyekeztem tudásom legjavát adni.

Az Arădeanca standja a szegedi nemzetközi virágkiállitáson.

A kiállitásra az Arădeanca vállalat Fodor István tervezése és eljárása alapján gyártott vázákat küldte el. Egyébként a szegedi virágparádén 37 cég képviseltette magát: közöttük három román, három jugoszláv és két cseh kiállitó mutatta be a disznövényeket, vázákat, különböző produktumokat. Modern vonalu kerámiakompoziciójával Fodor István nagydijat nyert.

— Rendkivül örültem, hogy kerti vázáim ilyen erős nemzetközi mezőnyben is sikert arattak. Kettős volt az öröm, mert a kertészeti fotopályázaton a különdijat szintén aradi résztvevő — Borlan Magdalena — hóditotta el szines fotokollekciójával.

Fodor István most ujabb formamegoldásokon töpreng. Vastag füzetek telnek meg rajzokkal.

— Szatmári születésü vagyok, nagyon megviselt a Szamos májusi nagyzási hóbortja. A város talpra állását az együttélő nemzetiségek testvéri összefogását szimbolizáló szines szoborcsoportot tervezek Szatmár főutcájára.

Dolgozik, tervez, kiállitásra készül, ujitáson töpreng és közben még hobbyjára — a sportszerü kutyakiképzésre — is jut ideje.

Minden idegszálával a mában él.

Azt vallja, csak igy érdemes élni.

P. P.

TUDÓSÍTÁSOK • PILLANATKÉPEK • BESZÁMOLÓK • FOTO • HÍREK • RIPORTOK • JEGYZETEK • ÚTLEÍRÁSOK • HUMOR

VL Magazin

Bélzerind

A megyeszélen, ahol a Fekete-Körös folyik Nagyzerind felé, Bihar megyéből erre a partra látszik a tamásdai őrtorony. Talán még a XII. századi apátság maradványa.

Erről a falurol már 1169-ben szó esik egyik oklevélben. Átkelőhely volt, jól fejlődött. A tatárok elől menekülő Rogerius 1241-ben, a Carmen miserabile-ben azt irja róla: **„ezután mindjárt erőt vevének a hirek, hogy az emlitett Tamáshida német falut hajnalban a tatárok elfoglalták és akiket megtartani nem akartak, az irtóztató kegyetlen nép irgalmatlanul kardra hányta".** De maradjunk csak saját portánkon. Van itt is látnivaló. Innen, a gát közeléből, a simonyifalvi kismuzeumi kiállitásra ujkőkori tárgyak és római érmék kerültek. Csak kődobásnyira, **a friss ugaron sárgás-vöröses** foltok egész sora található. Ha jobban megnézzük, világosan látható a négy sor ház helye. Ott, meg a legdombosabb részen, ahol sok a tégladarab, a templom volt. Igen, itt volt a középkori Beel Zelend. Ezt a helyet nevezik ma is a falu lakosai ófalunak. Minden valószinüség szerint itt is pusztitottak Kadán kán duló hadai.

De 1326-ban már egy oklevél a Szalánkay család birtokaként emliti. Ettől a helytől fél kilométernyire, keletre kiterjedt köves domb simul a gáthoz — a Várdomb, Bélzerind egykori vára.

A XVI. századtól az adatok sokasodnak: emlitik 1512-ben, mint Telegdy István birtokát; 1561-ben a borosjenői vár tartozéka tiz kapuval; 1732-ben III. Károly Rainald modenai hercegnek adományozza, mint „pusztult falu"-t. Nem volt az ilyesmi ritkaság: versengve pusztitotta ezt a vidéket a borosjenei és a gyulai török. Mégis Bélzerind ujra felépült, majd 1775-ben teljesen leégett. Aztán ismét életre kelt. 1879-ben nagy csapás érte: elvitte a Körös vize. Az egyik helyi okiratot idézem: **„1879 december hó 6. napján, esti órákban jött a megsemmisitő vizár. A lakosság földönfutó koldussá lett. A viz másnapra virradóra jéggé fagyott".** Ezután el is költöztek a Vadászhoz közel eső „Paphalma" nevü dombosabb részre. 1882-re ismét falu Bélzerind, de a sok bajjal, csapással apadt a lakosság lélekszáma.

a történész szemével

Az idei árviz előtt 132 család lakta. Ma már annyi sincs. A Tőz, Szartos, Leveles patakok vize zudult a falura, elmosva az „Ujsort" s még néhány házat. Sokan el is költöztek. De épülnek magas betonalapokon az uj lakóházak. Az állam és az emberek összefogása segit a károsultaknak. A kis falu nem hagyja magát. Évszázadok csapásait heverte ki. Az elszabadult elemek pusztitásai felett győzelem uj Bélzerind felvirágzásához vezet.

MOLNÁR JÁNOS

HUMOR — MUZSIKÁRÓL, MUZSIKUSOKRÓL

A valcerkirály Johann Strauss feleségének volt egy legyezője, amely hires muzsikusok kézjegyeivel volt tele. Az egyik lapra a világhirü férj az örökéletü Kék Duna keringő kezdőütemeit irta. Egy másik szerző pedig ezt irta alá: „Fenti muzsikát, sajnos, nem én irtam. Johannes Brahms".

☆

Robert Volkmann, a Falusi lakodalom hires szerzője bántóan szükszavu ember volt. Egyszer, hazafelé menet, az őt kisérő növendéke kérdéssel fordult hozzá. Válasz nem jött. Szótlanul tették meg a hátralévő utat. A kapunál a novicius ujból elsuttogta a kérdést:— Hallottam először is! — szólt idegesen Volkmann. Holnap válaszolok. Majd a kapuból visszafordulva, igy rivallt a bátortalanul hátráló diákhoz: — Maga szószátyár!

Toscanini, minden idők legnagyobb karmestereinek egyike, tudvalevően nagyon goromba ember volt. Egyszer operai próba közben csunyán rákiabált a szerepét nem éppen kifogástalanul éneklő művésznőre. — Mester, ön elfelejti, hogy én egy nagy művész vagyok — válaszolta a sértett fél. — Igérem, asszonyom — mondta Toscanini —, hogy ezt a titkot senkinek nem árulom el.

Dublőzálom

Ez egy nagyszerü dolog. Ezek a dublőzök. Olvastam egy szaklapban, hogy azokat a hajmeresztő mutatványokat a filmekben nem is a szinészek csinálják, hanem a dublőzök. Rendszerint izmos atléták. Ha a szinészt verekedni látjuk a vásznon, akkor biztosak lehetünk abban, hogy az tulajdonképpen nem is a szinész, hanem az alteregója: a dublőz. Ő kapja a halálos lövést a sztár helyett, ő üti orrba a sztár vetélytársát és fenekeli el a negativ hősöket. Mondhatni-munkamegosztással dolgoznak. A dublőz öli meg a vetélytársat és a szinész ölelgeti a szeretett nőszemélyt, a dublőz kirabolja a postakocsit, a szinész bezsebeli a pénzt. Mi, balga mozibajárók, persze, naivan izgulunk a sztárért, lelkesedünk érte, és nem vesszük észre a háttérben meghuzódó dublőzöket.

Nekem ez az egész gyanus. Én megmondom őszintén: nem lennék dublőz soha. És egyáltalán, jellemtelen emberek ezek a dublőzök. Gyanitom, hogy pénz van a dologban — a dublőzök le vannak fizetve. Mert, ha, teszem azt, én lennék a dublőz, akkor én orrbaverném a sztárt, derékonkapnám a nőt, zsebrevágnám a pénzt és illaberek, Miami-ig meg sem állnék. De ezekben a dublőzökben nincsen fantázia.

Azért nem is rossz dolog. Kár, hogy nem lehet dublőzöket vásárolni. A multkor, például álmodtam valami hasonlót: vásároltam egy dublőzt. Rendes, valódi dublőz volt.

Minden reggel fél hétkor kelt, kitakarította a cipőmet és bement a hivatalba. Ledolgozta a nyolc órát, bocsánatot kért a Főnökömtől (pedig tudta, hogy a főnöknek nincs igaza). Én délig heverésztem az ágyban.

A dublőz megadta az adósságaimat, összeveszett a szomszédokkal és elvitte Emőkét esténként a moziba. Egészen lekülsőmeretes dublőz volt. Éjjel aludt helyettem, én ugyanis a sok heverészéstől nem voltam álmos. Eljárt helyettem a meccsekre, megkérte Emőke kezét és becsületes férfihoz méltón el is vette feleségül. Igy, persze unalmas kezdett lenni az életem, de a dublőz hűségesen unatkozott helyettem. Nem jártam többet moziba, szinházba, nem néztem a televiziót (anélkül is ásitottam eleget). Egy szép nap azt vettem észre, hogy már nem is létezek a valóságban.

Még jó, hogy idejében felébredtem.

SZOVÁTAI KÁROLY

A tudomány, technika világából

Gondolkodó, beszélő robotok

A sakkjátszmában a komputer is veszithet... ez meg is történt a mult héten, amikor két nagykapacitásu komputer, amelyeknek értéke egyenként 10 millió dollár, lejátszotta első játszmáját a sakk történetében. A két „ellenfél", a New York-i Columbia Egyetem és a kanadai Alberta Egyetem komputere „nyugodtan" játszhatott, hiszen mindegyiknek 1—3 perc állt rendelkezésére, hogy „gondolkozhasson" a következő lépésen. Végeredményben a New York-i egyetem komputere megnyerte a játszmát kanadai partnerével szemben.

★

Bár világszerte sokan megkisérelték, még egyetlen szakembernek sem sikerült az emberi beszédet gépekkel utánozni. Schröder professzor, a nyugat-németországi Göttingen Egyetem munkatársa azonban azt állitja, hogy a Bell Telephone Company laboratóriumban végzett kisérletei során bizonyos haladást ért el.

A professzor arra a konkluzióra jutott, hogy a rezgéshullámok erőssége határozza meg a hangszint. Sikerült megmérnie a másodperctöredéknyi hanghullámok erősségét és egy elektronikus számitógép segitségével pontos képet kapott minden hang frekvenciájáról. A nyugatnémet professzornak ez a kisérleti eredménye módot nyujthat egy beszélő robot megszerkesztéséhez.

★

A Magyar Tudományos Akadémia akusztika-szakértői olyan automata gépet szerkesztettek, amely több szempontból világviszonylatban is egyedülálló. A diktálás után automatikusan iró gép hangérzékenysége olyan nagy, hogy meg tudja különböztetni a férfi hangot a női hangtól, ez pedig még az elektronikus számitógépeknek is „gondot okoz".

A gép azokat a nyelveket „érti" a legjobban, amelyekben szabályosan váltakoznak a mássalhangzók és a magánhangzók, mint például az olasz, a polinéziai, a japán és a finn nyelv, az angollal azonban „nehézségei" vannak.

A levegő szennyeződésének megakadályozásáért

Cambridge-ben (Massachusetts állam) érdekes autóversenyt tartottak, „a tiszta levegő versenyét". Az egyedüli cél az volt, hogy a levegőt minél kisebb arányban szennyezzék be. A versenyen 42 gépkocsi vett részt különböző kategóriákban: gőzhajtásu gépkocsi, turbinás autó, villanymeghajtásu gépkocsi, valamint módositott belső égésü motorral ellátott kocsi. Az 5790 kilométer hosszu utvonal nyertesét 5000 dollárral jutalmazták. Ezzel a versennyel azt akarták bebizonyitani, hogy van lehetőség olyan gépkocsik gyártására, amelyek kevésbé szennyezik a levegőt.

★

A közeljövőben véget ér a benzinnel és a motorinával működő belsőégésü motorok korszaka és ezzel megoldódik a nagyvárosok levegőszennyezésének problémája is — jelentette be Arturo Esteve, az ismert spanyol feltaláló. Elképzelése szerint a belsőégésü motorok üzemeltetésére vizet fognak használni. A motor a viz felbontásából nyert hidrogénnel fog működni, száz kilométeren egy liter vizet fogyaszt majd.

★

A Brnoi Villamosgép Tudományos Kutatóintézet szakemberei városi elektromobilt szerkesztettek.

Az EMA—1 jelzésü, négyszemélyes elektromobil óránkénti 50 km-es sebességgel haladhat, két egyenáramu villanymotor hajtja; a motorokat csehszlovák gyártmányu ólomakkumulátorok táplálják.

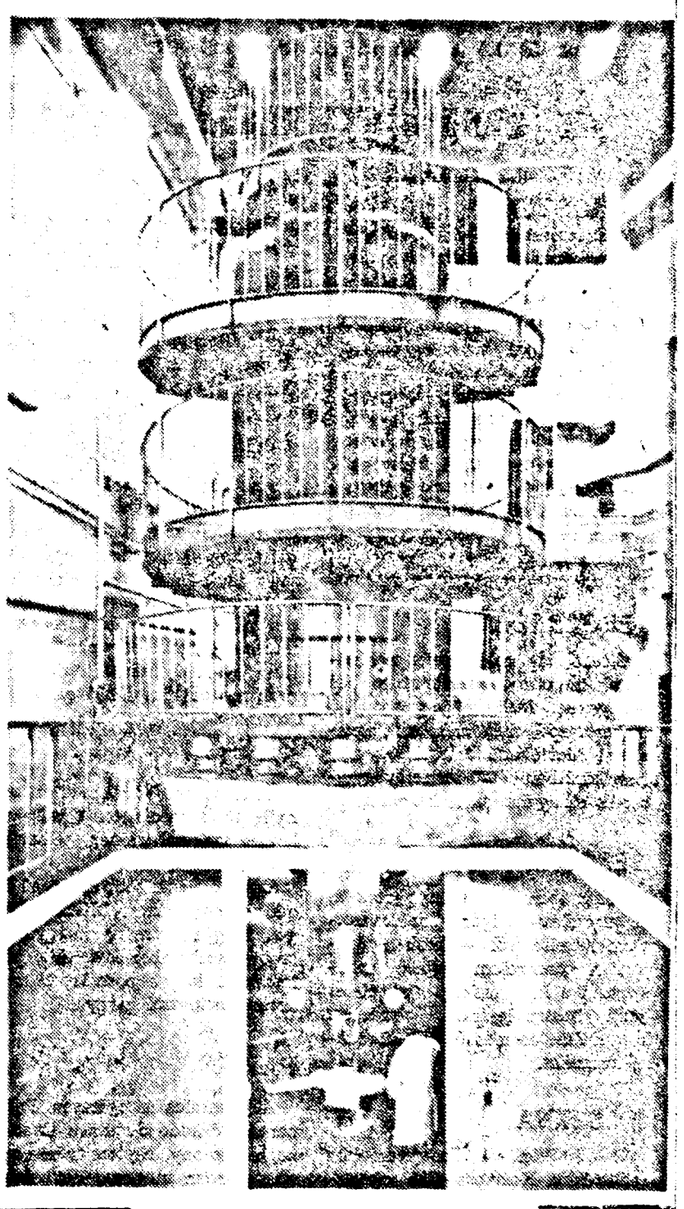

Az elektromikroszkópokkal foglalkozó VI. nemzetközi konferencián mutatták be ezt a tizenkét méter magas, 67 tonna sulyu mikroszkópot, amelyet a Hitachi japán cég az Oszakai Egyetemmel közösen épitett. 3 000 000 elektrovoltos, százezerszeresen nagyit.

NEMZETKÖZI ÉLET

Az ENSZ-közgyűlés megkezdte az általános vitát

Csütörtök reggel az ENSZ közgyűlése megkezdte az általános vitát, amelynek keretében a küldöttségek vezetői kifejthetik kormányaik nézeteit a nemzetközi közösséget foglalkoztató legfontosabb kérdésekről. A vitát Mario Gibson Barboza brazil külügyminiszter nyitotta meg. Felszólalásában az Egyesült Nemzetek Szervezete tekintélyének erősítését szorgalmazta az Alapokmányban kínálkozó változatos eszközök és lehetőségek felhasználásával, valamint azáltal, hogy valamennyi állam tartsa tiszteletben e fontos dokumentum elveit. „A béke nemcsak célkitűzés, hanem parancsoló követelmény is lett, amelynek haladéktalanul eleget kell tennünk, ha azt akarjuk, hogy az emberiségnek biztosítva legyen a jövője" — mondotta.

Ezután Jorge Pierano Facio uruguayi külügyminiszter emelkedett szólásra, s többek között hangsulyozta, hogy az ENSZ nem az Alapokmány felülvizsgálásával valósíthatja meg célkitűzéseit, hanem azzal, ha minden állam szigorúan alkalmazza és betartja ennek előírásait, mint az erőszakkal való fenyegetőzéstől és az erőszak alkalmazásától való tartózkodás, a be nem avatkozás más államok belügyeibe, a konfliktusok békés megoldása, az önrendelkezés elveinek tiszteletben tartása, a nemzetközi gazdasági együttműködés.

A délelőtti ülés végén felszólalt Aristides Calvani, Venezuela külügyminisztere, aki sürgette, hogy tegyenek hatékony intézkedéseket a gazdaságilag fejlett országok és a gyengén fejlet országok közötti szakadék csökkentésére. Hangsulyozta, hogy a segélyek, amelyeket egyes nyugati ipari államok ezeknek az országoknak nyujtanak, számos politikai feltételhez vannak kötve, amelyek csak sulyosbítják amugyis nehéz helyzetüket. A venezuelai külügyminiszter hangoztatta, hogy a nemzetközi kereskedelem liberalizálása a kereskedelmi kapcsolatok terén alkalmazott megkülönböztetések felszámolásával ténylegesen elősegitené a fejlődésben lévő országok előretörését.

★

Szerda délután a jelenlegi ülésszak elnökéből és a közgyülés 17 alelnökéből, valamint a közgyülés főbizottságainak hét elnökéből — köztük Maria Groza, a szociális, humanitárius és kulturális főbizottság elnöke — megalakult Általános Bizottság első ülését az ülésszak napirendjének véglegesitésével kapcsolatos kérdéseknek szentelte. Az ideiglenes napirend 108 pontot tartalmaz.

A vita kidomboritotta a részvevőknek azt az óhaját, hogy lehetőleg csökkentsék a napirendet, s ezáltal a világot jelenleg foglalkoztató fő problémákra fordithassák figyelmüket. Az ideiglenes napirend egyes pontjaira vonatkozólag javasolták, hogy foglalják bele azokat a következő ülésszak napirendjébe. Eddig a 108 pontból a végleges napirendre felvettek 95 pontot, nyolc pontot átvittek a 26. ülésszak napirendjére, a megmaradt öt pont pedig további vita tárgyát képezi.

Az Általános Bizottság egyhangulag elhatározta, hogy belefoglalja a jelenlegi ülésszak napirendjébe Románia két javaslatát, amelynek cime: „A fegyverkezési hajsza gazdasági és társadalmi következményei, valamint annak rendkivül ártalmas hatása a világ békéjére és biztonságára", valamint „A korszerü tudomány és technika szerepe a nemzeti fejlődésben és az államok közötti gazdasági, müszaki és tudományos kooperálás erősitésének szükségessége".

Szótöbbséggel fogadtak el egy más javaslatot is, amelynek Románia társszerzője, hogy vegyék fel a napirendre a következő pontot: "A Kinai Népköztársaság törvényes jogainak helyreállitása az ENSZ-ben".

A bizottság továbbá jóváhagyta U Thant főtitkár emlékiratában foglalt és az ülésszak szervezésével kapcsolatos azon javaslatot, hogy az Egyesült Nemzetek közgyülésének 25. ülésszaka december 15-én fejeződjék be.

A Nagy Nemzetgyűlés küldöttségének bulgáriai látogatása

Csütörtökön a Nagy Nemzetgyülés Ştefan Voitec nagynemzetgyülési elnök vezette küldöttsége megkezdte bulgáriai országnéző látogatását. A küldöttséget elkiséri Peko Takov, a BKP KB Politbürójának póttagja, belkereskedelmi miniszter és Ekaterina Avramova, a Népi Gyülés Bürójának első alelnöke, valamint Nicolae Blejan szófiai román nagykövet. A román vendégek első utja a vracai vegyipari kombinátba vezetett, ahol megismerkedtek e modern ipari egység tevékenységével.

Délben Ivan Abagiev, a Vraca megyei pártbizottság első titkára ebédet adott.

A küldöttség ezután folytatta utját és délután Cserven Briagba érkezett, ahol Szava Ganovszki akadémikus, a Népi Gyülés Bürójának elnöke fogadta.

Plevnában, a küldöttség részt vett a két ország állami zászlójával feldiszitett főtéren tartott nagygyülésen. Az emelvényen Ceaușescu és Zsivkov elvtárs arcképe volt látható. A román parlamenti küldöttséget Liuben Nacsev, a városi néptanács végrehajtó bizottságának elnöke üdvözölte, s hangoztatta, hogy a Ceaușescu és Zsivkov elvtársak közötti legutóbbi találkozó ujabb hozzájárulás a román és a bolgár nép barátságának erősitéséhez. Ştefan Voitec elvtárs köszönetet mondott a meleg üdvözlő szavakért és a vendégszeretetért, amelyben a küldöttséget részesitették.

Este a Plevna megyei néptanács végrehajtó bizottsága vacsorát adott a küldöttség tiszteletére.

Súlyosbodik a jordániai helyzet

A jordániai kormánycsapatok és a palesztinai kommandó-egységek közötti harcok fokozódása következtében tovább sulyosbodik a jordániai helyzet. Csütörtök délelőtt az ammani rádió bejelentette, hogy a palesztinaiak tüzérsége támadást intézett a jordániai hadsereg főhadiszállása ellen. A jordániai hadsereg viszont rakétavetőkkel és nehéz gépfegyverekkel támadta a fővárosban állomásozó palesztinai kommandókat. Az uj katonai kormány legutóbbi közleménye rámutat, hogy néhány „ellenállási pont" kivételével a főváros negyedeinek többségében helyreállitották a rendet és a biztonságot.

Másrészt, a palesztinai ellenállás közleményei szerint a kommandóegységek állitólag ellenőrzik Amman egyes fontos negyedeit és birtokukba vették Zarka, valamint Kara várost. Palesztinai forrásokból származó hirek szerint Amman környékén heves harcok folynak és a gerillaerők visszaverték a főváros felé tartó jordániai páncélosegységeket. Hirügynökségi jelentések a damaszkuszi, bagdadi rádióra, valamint a palesztinai ellenállás leadójára hivatkozva közlik, hogy a Palesztinai Ellenállás Központi Bizottsága felkérte a Jordániában állomásozó (12 000 főnyi) iraki csapatokat, avatkozzanak be a palesztinai kommandók mellett.

A jordániai eseményekkel kapcsolatosan számos arab országban élénk diplomáciai tevékenység folyik. Mureddin El Atassi sziriai államfő csütörtökön külön megbeszéléseket folytatott az EAK, Szudán és Algéria nagykövetével, valamint Libia damaszkuszi ideiglenes ügyvivőjével, megvizsgálva vele a jelenlegi jordániai helyzet sulyosságát. Atassi felkérte a nagyköveteket, hogy kormányaik lépjenek közbe a jordániai véres incidensek megszüntetéséért. Ugyanakkor Jordánia damaszkuszi nagykövetét a külügyminisztériumba kérették és ott közölték vele, hogy Sziria „nem hagyhatja szó nélkül a jordániai hadseregnek a palesztinai kommandók elleni akcióit és nem maradhat karbatett kezekkel".

Abdel Khalek Hassouna, az Arab Liga főtitkára felhivással fordult az arab államfőkhöz és kérte, lépjenek közbe a jordániai fegyveres erők és a Jordánia területén állomásozó palesztinai kommandóegységek közötti összetüzések megszüntetése érdekében.

Csütörtök este Londonban közleménnyel jelentették be, hogy az angol kormány figyelembe véve az Ammanban és más jordániai helységekben folyó harcok által előidézett uj helyzetet, más érdekelt kormányokkal folytatott tanácskozások után ujabb intézkedéseket tett a palesztinai kommandók által Jordániában fogva tartott tuszok életének és biztonságának megóvására.

Tárgyalások Nagy-Britannia közös piaci csatlakozásáról

BRÜSSZEL.

A Nagy-Britannia közös piaci csatlakozásával kapcsolatos tárgyalások szerdai, harmadik menetén kitünt, hogy a felek álláspontja még mindig távol áll egymástól. A brit küldöttség, élen Con O'Neill helyettes megbizottal több követelést terjesztett elő, amelyet az Associated Press szerint a Közös Piac képviselői nem nagy lelkesedéssel fogadtak. Nagy-Britannia a csatlakozási szerződés aláirásától számitva egy évi átmeneti időt kért, sőt a mezőgazdasági cikkek tekintetében ennél nagyobbat, s közölte, hogy egyes Commonwealth-tagállamok és -területek termékei tekintetében különleges bánásmódot kiván.

Az AP értesülése szerint a Közös Piac képviselői komoly fenntartásokkal éltek a brit követelésekkel szemben. Mindenekelőtt leszögezték, hogy az átmeneti időszaknak az ipari és mezőgazdasági termékek tekintetében egyaránt azonosnak kell lennie.

A Közös Piac az október 1-én és 2-án tartandó legközelebbi összejövetelén ad végleges választ Nagy-Britannia kéréseire.

A londoni lapok rámutatnak, hogy nemcsak ügyrendi kérdésekről van szó, hanem főként ezután tisztázandó lényegbeli problémákról. Megfigyelők hangsulyozzák, hogy Angliában erős közhangulat alakult ki a csatlakozással szemben. Sokatmondó ebből a szempontból a Somerset grófsági Wells városkában rendezett közvéleménykutatás eredménye. A megkérdezettek közül 2672 személy a belépés ellen nyilatkozott, mellette pedig csupán 494 foglalt állást.

A konzervativ párt október eleji konferenciáján előterjesztendő fő határozati javaslatot mérsékelt hangnemben szerkesztették meg. A dokumentum „megfelelő feltételek elérésétől" teszi függővé a kormány közös piaci belépési szándékát. A konzervativ párt Yarmouth-szervezete azonban egy más határozati javaslatot terjesztett elő, s ebben felkéri a kormányt, hagyja abba a közös piaci tárgyalásokat és ehelyett támogassa a nemzetgazdaság fejlesztését. Angliának a világkereskedelemben való független részvétele alapján.

Visszhangok a brit sajtóban

LONDON.

A brit sajtó részletesen kommentálja Anglia és a Közös Piac közti tárgyalások ujabb szakaszát. Hangsulyozva, hogy a jelenlegi ülésszak bevezetője egész sor más megbeszélésnek, amelyeken lefektetik egy fontos politikai határozat alapját, a Times megjegyzi: Anglia csatlakozása „bonyolult folyamat".

A Chilei Kommunista Párt KB plenáris sa

SANTIAGO DE CHILE

A Chilei Kommunista Párt Központi Bizottsága plenáris ülést tartott, amelyen megvizsgálták a Salvador Allende baloldali elnökjelölt választási győzelme nyomán kialakult helyzetet.

A Chilei KP KB Politikai Bizottságának jelentése leleplezi a jobboldali erők akcióit, amelyekkel akadályt szándékoznak górditeni Salvador Allende elnöksége elé.

Salvador Allende a plenáris üléshez intézett levelében hangsulyozza a Chilei Kommuinista Párt jelentős hozzájárulását választási győzelméhez.

Luis Cornalan, a Chilei KP KB főtitkára vezetésével pártküldöttség kereste fel Salvador Allendet, s eszmecserét folytatott vele az ország politikai helyzetéről.

Holdkörüli pályán a Luna—16

MOSZKVA.

A szeptember 12-én felbocsátott Luna—16 szovjet automata űrállomás elhelyezkedett holdkörüli pályáján, közli a TASZSZ hirügynökség.

Az űrállomással 26-szor létesitettek rádiókapcsolatot, s eközben kiszámitották a pálya paramétereit, ellenőrizték a fedélzeti müszereket. Szeptember 13-án pályakorrekciót hajtottak végre, hogy az előzetes számitások alapján biztositsák az űrállomás behatolását a holdkörüli térségbe.

Szeptember 17-én, utban a Hold felé, a Luna—16 betájolódott a Nap és a Föld után. Ezután, az előre-kiszámitott ponton bekapcsolták a fékező berendezést. Ezáltal a Luna—16 a Hold mesterséges bolygójaként elhelyezkedett pályáján. Paraméterei a következők: a Hold felszinétől számitott maximális távolság 110 kilométer; a pályasik hajlásszöge a holdegyenlitő sikjához képest — 70 fok; keringési idő — 1 óra 59 perc.

A földi megfigyelőállomás állandó kapcsolatban van a Luna—16 űrállomással.

A távmérési adatok szerint a fedélzeti készülékek kifogástalanul müködnek.

Támadnak a kambodzsai népi ellenállási erők

PNOM PENH.

A kambodzsai népi ellenállási erők csütörtök reggel nagy arányu támadást inditottak a Lon Nol-rendszer csapatainak Taing Kauk helység közelében lévő hadállásai ellen. Mint már jelentettük, ebben a körzetben mintegy 5000 katona tartózkodik, akiket a Pnom Penh-i kormányzat a hazafiak által több mint két hónapja körülkeritett Kompong Thom város felszabaditására küldött. A népi ellenállási erők azonban Taing Kauk helységnél megállitották e csapatok előrenyomulását. A Taing Kauk körzetében lévő csapatok már egy hete nem tudtak kapcsolatot teremteni a külvilággal, s a hazafias erők állandóan támadják állásaikat.

Bomba robbant Rotterdamban

FEIJENOORD—UTA 1:1 (1:1)

Az UTA a repülőgépben véglegesitett hadrendben játszott: Pozsonyi sepregetett, négy középpályás szállta meg a kapu előterét, elől csak Dembrószky és Dumitrescu tartózkodott. Félelmetesen rajtolt a Feijenoord. Az aradi fiuk taktikai szabálytalanságokkal törték meg az Interkontinentális Kupa védőjének lendületét. A rotterdami csapat a magas beiveléseket erőltette, Hanegem és társai mindent elsöprő erőszakossággal rohantak rá a kapu elé ivelt labdákra. A 3. percben Hanegem közeli lövését védte Gornea, majd Duivenbode és Kindvall veszélyeztetett. A labda csak ritkán és akkor is csupán kevés ideig volt az UTA birtokában.

És mégis a román bajnokcsapat lőtt gólt! A 15. percben Dembrószkyt felrugták a tizenhatos oldalvonalánál. A jobb oldalról Axente ivelte be a szabadrugást, a védők a kitünő fejelő hirében álló Domidera és Dembrószkyra vigyáztak, s **a fedezetlenül hagyott Dumitrescu előrevetődve fejelt a hálóba: 0:1.** Nem hittünk a szemünknek!

A Feijenoord szurkolói — ebben ugyancsak különböznek az aradiaktól — még erőteljesebben buzditották csapatukat. Kindvall (22. p.) és Hanegem (23. p.) lőtt kitünő helyzetből kapu mellé. A holland együttes potyagóllal egyenlitett. A 25. percben **Jansen 30 méterről leadott lövése becsapta Gorneat és a labda a kapusról a jobb sarokba pattant: 1:1.** Két perc mulva Hasil ágyulövés erejü bombáját kiütötte Gornea és a berobbanó Kindvall hat lépésről helyezett kapu mellé. Utána Israel fejese és Hanegem lövése tévesztett célt, majd a 47. percben — a biró hosszabbitott — Leretter szinte öngólt vétett.

Rotterdam, 60 ezer néző. Vezette Gaspar Pintado (Spanyolország). CSAPATOK: FEIJENOORD: Treytel — Romeijn, Israel, Laseroms, Duivenbode — Hasil, Jansen, Hanegem — Wery, Kindvall (a 68. perctől Daele), Moulijn. UTA: Gornea — Pozsonyi —Biró, Leretter, Brosovszky — Axente, Domide, Petescu (a 87. prctől Sima), Kalinin — Dembrószky, Dumitrescu.

SZÖGLETARÁNY: 13:2 (8:1).

GÓLLÖVŐK: Dumitrescu (15. perc), illetve Jansen (25. perc).

SZÜNETBEN

a fiukat igyekeztek megnyugtatni az edzők: „Csak igy tovább, játszatok nyugodtan! Az első percekben ismét nagyon vigyázzatok!"

Hősies küzdelmet vivtak az aradiak, az egész csapat védekezett. Még sohasem láttuk ilyen önfeláldozó lelkesedéssel harcolni a fiukat; nem imertek elveszett labdát, a védők belevetettek magukat a lövésekbe, a csatárok igyekeztek megzavarni a labdával felfutó hátvédeket. Telt az idő, s a holland csapat játékosai egyre idegesebbek lettek, többször is megfeledkeztek a sportszerüségről, lökdösődtek, rugdosódtak. A 73. percben Hanegem a mérkőzés legnagyobb helyzetét hagyta ki: már csak Gorneával állt szembe, de bal külsővel a kivetődő kapus és a kapu fölé emelte a labdát. Az utolsó félórában Israelt előre küldte Happel edző, majd van Daelet is beállitotta, hogy hátha-hátha befejelnek egy gólt. Az UTA ellentámadásai sorra lesen akadtak el. Dembrószkynak, Dumitrescunak és Axentenek nem sikerült lövéssel befejezni a szórványos támadásokat, mert az aradi középpályások nem zárkóztak fel idejében a támadásokhoz, ha pedig egyénileg kisérleteztek bajnokcsapatunk csatárai, a holland védők visszarántották őket. A mérkőzés végét jelző hármas biró sipszó hallatára boldogan borultak egymás nyakába az UTA játékosok, s a mintegy 50 tagu román szurkológárda — a Clujul és a Timișoara teherszállitó hajó tengerészei és néhány aradi turista — szünni nem akaró „Hajrá UTA!", „Brávó fiuk!" kiáltással jutalmazta a világra szóló eredményt elért román együttest.

A találkozó felejthetetlenül küzdelmes és érdekes volt. A Feijenoord a 90 percből 80-at támadott, lendületesen játszott, de akciói elég sablonosak voltak. Az UTA — a helyzetnek megfelelően — szorosan védekezett. Pozsonyi kitünően „sepregetett". Biró, Leretter és Brosovszky a három előretolt holland csatárt fogta, Domide Jansent és Kalinin Hasilt tartotta szemmel, Petescu pedig árnyékként követte az egész pályán Hanegemet. Axente volt a „mindenes", ő szedte össze a labdákat és többször is ügyesen szaladt el a jobb szélen.

A játék képe és a gólhelyzetek alapján — ezt sportszerüen el kell ismernünk — a Feijenoord állt közelebb a győzelemhez. De a példás harcikedvet, a taktikai fegyelmet és az akarást véve alapul — a textilgyáriak megérdemelték a döntetlent. Egyénileg az UTA-ból Leretter, Pozsonyi, Gornea (a potyagól ellenére), Dembrószky és Axente érdemel dicséretet. De a többiek is messze felülmulták valaha is látott önmagukat. Ezzel a mérkőzéssel bebizonyitották, hogy a világ legjobbjaival is fel tudják venni a küzdelmet. A Feijenoord legjobbjai Romeijn, Hasil, Hanegem és különösen a rendkivül jól cselező Moulijn voltak.

★

A találkozóra és a mérkőzés előtti, valamint utáni eseményekre és hangulatra holnapi lapszámunkban még visszatérünk. Az egész világon rendkivüli meglepetést és csodálatot kiváltott román bajnokcsapat tegnap este megérkezett. A repülőtéren hatalmas tömeg fogadta és kisérte végig a város központjáig — büszkén és boldogan — kedvenc labdarugóit.

OROSZHEGYI KÁROLY

A hírügynökségek jelentik

MOSZKVA

Szeptember 17-én Moszkvában kormánymegállapodást irtak alá, amelynek értelmében a Szovjetunió az 1971—1975-ös időszakban cellulóz- és papiripari berendezéseket szállit Romániának.

Román részről az egyezményt Gheorghe Lazăr faipari miniszterhelyettes, szovjet részről pedig I. V. Arhipov, a Szovjetunió Minisztertanácsa külgazdasági állami bizottságának első elnökhelyettese irta alá.

JERUZSÁLEM

Tizenöt uj koleraesetet regisztráltak szerdán Jeruzsálemben és környékén. Eddig összesen 135 ember kapta meg a kolerát Izraelben. Mértékadó értesülések szerint körülbelül 100-an felgyógyultak és elhagyhatták a kórházat.

BELGRÁD

Belgrádban egyezményt irtak alá jugoszláv—bolgár bankkonzorcium létesitéséről — közli a Tanjug. A konzorcium fogja finanszirozni a két ország vállalatai közti hosszu lejáratu termelési kooperálást és más együttműködési formákat.

MOSZKVA

Csütörtökön a Szovjetunióban fellőtték a Kozmosz—363 mesterséges holdat. Fedélzetén müszerek vannak a kozmikus térség további kutatására, a kijelölt programnak megfelelően — közli a TASZSZ.

STOCKHOLM

Hat portugál katona politikai menedékjogot kért a svéd hatóságoktól. Egy stockholmi sajtóértekezleten a katonák kijelentették, hogy nem voltak hajlandók részt venni Portugália mocambique-i, illetve guineai gyarmati háborujában.

RÓMA

Az Olasz Központi Statisztikai Intézet adatai szerint augusztus 1-én 623 000 munkanélküli volt az országban. Az intézet megállapitja, hogy foytatódik a pauperizacio a falvakon. A földmüvesek tömegesen vándorolnak a városok felé munkát keresve. Csupán 1969 júliusa és 1970 júliusa között számuk meghaladta a 300 ezret.

SZÓFIA

Druzsbaban, Várna mellett megnyilt több szocialista ország távközlés szakembereinek nemzetközi konferenciája.

Egy héten át több mint 40 bolgár, csehszlovák, NDK-beli, mongól, lengyel, román, magyar és szovjet szakember távközlési problémákról és a postaösszeköttetés korszerüsitéséről tárgyal.

PÁRIZS

A hivatalos látogatáson Párizsban tartózkodó Sirimavo Bandaranaike asszony, ceyloni miniszterelnök szerdán megbeszélést folytatott Georges Pompidou francia elnökkel. Ugyanaznap kulturális egyezményt irtak alá a két ország között.

BEIRUT

A libanoni minisztertanács megtiltotta az elrabolt repülőgépek leszállását a beiruti repülőtéren. Kivételt képeznek azok az esetek, amikor erre „emberbaráti meggondolásokból" feltétlenül szükség van.

A libanoni kabinet ugyszintén megtiltotta fegyveres polgári személyek belépését a beiruti repülőtérre. Az intézkedés vonatkozik a fegyverviselési engedéllyel rendelkezőkre is.

SZÓFIA

Georgi Trajkov, Bulgária NK Népi Gyülése Elnökségének elnöke és Todor Zsivkov, a Minisztertanács elnöke meghivására Venkata Varahagiri Giri, India köztársasági elnöke október 1 és 4 között hivatalos látogatast tesz Bulgáriában.

TOKIÓ

A Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetjének küldöttsége, amely a parlament meghivására I. Sz. Naszriggyinova, a Nemzetiségi Szovjet elnöke vezetésével látogatást tett Japánban, csütörtökön hazaindult — jelenti a TASZSZ. A látogatás során a szovjet parlamenti képviselők megbeszéléseket folytattak Eiszaku Szato miniszterelnökkel, K. Aichi külügyminiszterrel, parlamenti képviselőkkel és más politikusokkal.

VIETNAMI ESEMÉNYEK

HANOI.

Vietnam DK Külügyminisztériumának szóvivője közölte, hogy az amerikai légierő továbbra is megsérti Észak-Vietnam légiterét, robbanó- és repeszbombákat dob le Quang Binh tartomány sürün lakott övezeteire. Követelte, hogy az USA azonnal vessen véget minden olyan akciónak, amely sérti Vietnam Demokratikus Köztársaság szuverénitását és biztonságát — irja a VNA hirügynökség.

Szeptember 16-án Vietnam DK légelhárító tüzérsége Vinh Phu tartományban lelőtt egy amerikai robotrepülőgépet. Ez volt az ország fölött lelőtt 3361. amerikai repülőgép.

SAIGON.

A dél-vietnami hazafiak kedden egyetlen légiharc során tiz amerikai helikoptert lőttek le — jelenti hivatalos értesülések alapján a United Press International. A helikopterek saigoni katonákat szállitottak a Mekong deltája felé.

A hirügynökség szerint a helikopterek utasai közül két katona életét vesztette, három megsebesült. Az amerikai parancsnokság szerdán közölte, hogy ugyanaznap még három helikoptert vesztett.

Vörös Lobogó szerkesztőség: Republicii ut 81. szám. Telefon: 24-14, 16-92, 20-87, 35-69, 46-74. Kiadóhivatal: 28-34. Nyomdai 30-93, 20-77. Tip. I.P.B.A. 40 168